

Waterschap NOORDERZIJLVEST

Plan van Aanpak
WATERSCHAPS VERKIEZINGEN
2019

Opdrachtgever: Harry Bauman
Opdrachtnemer: Kristien Vlieg
Datum: 7 augustus 2018

INHOUDSOPGAVE

1. PLAN VAN AANPAK	3
1.1 AANLEIDING EN DOEL.....	3
1.2 PROCES EN ORGANISATIE.....	3
1.2.1 <i>Projectorganisatie en planning</i>	4
1.2.3 <i>Financiën</i>	4
2. RESULTAAT EN KWALITEIT	4
2.1 RESULTAAT.....	4
2.1.1 <i>Afbakening</i>	4
2.1.2 <i>Randvoorwaarden</i>	5
2.1.3 <i>Te behalen kwaliteit</i>	5
2.2 BESLUITVORMING.....	6
2.3 EVALUATIE.....	6
3. RISICOMANAGEMENT	7
3.1 RISICOANALYSE.....	7
3.2 GEMEENTEN.....	8
3.3 PROVINCIE.....	8
4. JURIDISCHE ASPECTEN	9
4.1 ALGEMEEN.....	9
4.2 CONSEQUENTIES AANPASSING KIESWET VOOR DE WATERSCHAPSVERKIEZINGEN.....	9
4.3 GEBORGDE ZETELS.....	9
5. COMMUNICATIE	9
5.1 ALGEMEEN.....	9
6. PROJECTORGANISATIE	10
6.1 LANDELIJK.....	16
6.2 REGIONAAL.....	16
6.3 NOORDERZIJLVEST.....	16
6.3.1 <i>Hoofdstembureau</i>	16
6.3.2 <i>Projectgroep</i>	17
7. PLANNING	18
8. FINANCIËN	19

1. PLAN VAN AANPAK

1.1 Aanleiding en doel

Op 20 maart 2019 zijn er opnieuw waterschapsverkiezingen!

De verkiezingen zijn voor het bestuur van groot belang. We zijn als waterschappen verantwoordelijk voor grote maatschappelijke vraagstukken en opgaven die de inwoners en belanghebbenden rechtstreeks raken. Het oplossen en realiseren van deze vraagstukken vraagt om het maken van bestuurlijke afwegingen en keuzes.

Op 20 maart is er weer een gelijktijdige stembusverkiezing van waterschappen en Provinciale Staten. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de organisatie van zowel de staten- als de waterschapsverkiezingen door middel van stembusstemmen.

We hopen dat er in de aanloop naar de verkiezingen weer net zoveel aandacht zal zijn als in 2015. De kiezers vonden het in 2015 een goed idee om de verkiezingen te combineren, wij als waterschappen ook.

De doelstelling van het project Waterschapsverkiezingen 2019 zijn:

1. Enthousiasmeren van potentiële kandidaten voor verkiezingsdeelname (door het aanbieden van de training Actief voor het Waterschap)
2. Burgers informeren over de verkiezingen
3. Rechtmatige (in formeel opzicht foutloos) verlopen verkiezingen
4. Rechtmatige benoeming (toelating) van een nieuw algemeen bestuur op 28 maart 2019.

Na de benoeming van het algemeen bestuur volgt een proces van vorming van een dagelijks bestuur en een coalitieakkoord. Het nieuwe algemeen- en dagelijks bestuur zullen ook een introductieprogramma doorlopen.

1.2 Proces en organisatie

Bij de waterschapsverkiezingen wordt het merendeel van de leden van het bestuur van Noorderzijlvest gekozen. Daarnaast wordt een aantal leden benoemd via de geborgde zetels van belangenorganisaties VNO/NCW, VBNE en LTO Noord (waarvan één vertegenwoordiger in overeenstemming met BoerenNatuur).

Portefeuillehouder van het project is de dijkgraaf, de heer L.P. Middel. Het project Verkiezingen valt onder het proces Bestuur en Relatiebeheer (BRB). De manager BRB, de heer H. Bauman, heeft opdracht gegeven voor het project Verkiezingen. Opdrachtnemer is de projectleider van het project Waterschapsverkiezingen 2019, mevrouw K.Vlieg, bestuursondersteuner.

1.2.1 Projectorganisatie en planning

De projectorganisatie kent drie componenten: landelijk, regionaal en lokaal per waterschap.

Het project kan opgedeeld worden in zes fasen:

1.	Vorbereiding	februari 2018 tot en met juni 2018
2.	Registratie	juli 2018 tot en met december 2018
3.	Dag van de Kandidaatstelling	4 februari 2019
4.	Verkiezingsdag en Vaststellen uitslag	20 maart tot en met 23 maart 2019
5.	Nieuw bestuur (incl. installatie & introductie)	maart 2019 tot en met mei 2019
6.	Evaluatie	maart 2019 tot en met juni 2019

De uitwerking van de volledige projectorganisatie en de werkzaamheden die binnen de zes fasen vallen, zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

1.2.3 Financiën

In 2015 betaalden de waterschappen voor de verkiezingen alleen de extra kosten van de gelijktijdige verkiezingen ten opzichte van de kosten van de enkelvoudige Statenverkiezingen. Deze kosten bestonden hoofdzakelijk uit: huur van grotere locaties voor stembureau's. Maar ook dagvergoedingen en verzekeringen voor de (extra) stembureauleden en tellers. Het betrof het geheel van de coördinatie en uitvoering van de verkiezingsdag en daarnaast nog de kosten van de ontwikkeling en het drukken van een nieuw stembiljet en de verspreiding daarvan.

Destijds was de afspraak dat de extra kosten alleen in 2015 voor rekening van de waterschappen zouden komen. De vergoeding aan gemeenten voor 2019 is afgeleid van de huidige informatie van de Unie van Waterschappen. Op basis van de huidige informatie van de Unie zullen de 21 waterschappen 12 miljoen afdragen aan het gemeentefonds. Er moeten nog landelijke afspraken worden gemaakt over de verdeelsleutel.

2. RESULTAAT EN KWALITEIT

2.1 Resultaat

2.1.1 Afbakening

De organisatie van de verkiezingen voor zowel Provinciale Staten als de categorie ingezetenen van algemeen bestuur van de waterschappen ligt bij de gemeenten. Onder de verantwoordelijkheid van het waterschap vallen onderstaande werkzaamheden.

Taak	Uitvoering door:
ontwikkelen en uitvoeren regionale communicatiecampagne	communicatie
informatieverstrekking aan belangengroepen, oproep tot registratie kandidaten	projectgroep
informerend bestuur en medewerkers	projectgroep
instellen hoofdstembureau	juridisch
registratie belangengroepen	hoofdstembureau
registratie kandidaten	hoofdstembureau
controleren en autorisatie kiezersbestand en afbakening waterschapsgrenzen	projectgroep in afstemming met

	Noordelijk Belastingkantoor
benoeming kandidaten geborgde zetels	juridisch
fysiek transport processen-verbaal naar waterschappen	projectgroep
vaststellen en bekendmaken verkiezingsuitslag	hoofdstembureau
aftreden/aantreden algemeen bestuur, benoeming, beëdiging etc.	projectgroep
faciliteren t.b.v. inwerkprogramma en coalitieprogramma etc.	projectgroep

Gemeenten regelen/organiseren:

- invoeren gegevens waterschappen in ondersteunende software verkiezingen (OSV)
- het maken van stempassen
- het versturen van oproepkaarten, stempassen en eventueel door waterschap aangeleverde informatiefolder
- verstrekken kiezerspassen
- verstrekken volmachten
- opstellen register ingetrokken stempassen
- bekendmaking kandidatenlijsten
- instructie stembureauleden
- verkiezingsborden plaatsen
- advertenties verplichte aankondigingen
- het drukken van stembiljetten
- het verspreiden van stembiljetten naar stembureau
- huur locaties
- aanschaffen stembussen
- maken van digitale registers ingetrokken stempassen
- bemensen stembureaus
- catering op stembureaus
- tellen van de stemmen
- inzetten extra tellers
- opstellen processen-verbaal voor waterschappen
- landelijke communicatiecampagne / pers / informatienummer / kieswijzer.

De Unie van Waterschappen draagt zorgt voor:

- landelijke communicatiecampagne / pers / informatienummer / kieswijzer
- voorbeelden functieprofiel voor een AB- en DB-lid. Deze kunnen indien gewenst worden ingezet.

2.1.2 Randvoorwaarden

Voor het slagen van het project is van belang dat steeds voldoende mensen en middelen beschikbaar zijn gedurende de duur van het project. De systemen bij de gemeenten moeten de door het waterschap aan te leveren bestanden kunnen omzetten naar een correct kiezersbestand en de mogelijkheid hebben meerdere verkiezingen op één dag aan te kunnen.

2.1.3 Te behalen kwaliteit

Voor rechtmatige en rechtsgeldige verkiezingen is accuratesse een vereiste. De aan te leveren bestanden voor het kiesregister, de kandidatenlijsten en de belangengroeperingen moeten correct

zijn. Over de aan te leveren bestanden voor het kiesregister (waaronder afbakening waterschapsgrenzen) vindt afstemming plaats met het Noordelijk Belastingkantoor.

2.2 Besluitvorming

De dijkgraaf, Bert Middel, is portefeuillehouder van de verkiezingen.

Bestuurlijke contactmomenten zijn o.a.:

- instellen hoofdstembureau incl. aanwijzen ruimte zittingen september 2018
hoofdstembureau
- Plan van Aanpak Verkiezingen in DB augustus 2018
- Plan van Aanpak Verkiezingen in AB; incl. verzoek voorbereidingskrediet september 2018
- informeren algemeen bestuur over de verkiezingen in een info-AB september 2018
- portefeuillehouder op de hoogte houden over de voortgang van het project 2018/2019
- overzicht geborgde zetels ter kennisneming aan DB/AB zodra bekend
- overzicht registratie belangengroeperingen ter kennisneming aan DB/AB zodra bekend
- uitslag stemming bekendmaken aan DB/AB zodra bekend

2.3 Evaluatie

De conclusies en aanbevelingen uit de procesevaluatie verkiezingen 2015 zijn zowel in het Plan van aanpak als in het communicatieplan verwerkt.

3. RISICOMANAGEMENT

3.1 Risicoanalyse

In onderstaande tabel zijn de risico's benoemd die zich tijdens de looptijd van het project kunnen voordoen en waarop we beheermaatregelen hebben gezet.

Gebeurtenis	Oorzaak	Gevolg	Kans van optreden	Beheermaatregel
Negatieve pers rond verkiezingen door ter discussie stellen van geborgde zetels	Tegenstanders van waterschappen grijpen verkiezingen aan om punt te maken	Opkomst valt tegen; dit versterkt dan wel onderbouwd de legitimatievraag → reputatieschade	Groot	Rekening mee houden in de campagne; proactief op inspelen.
Leden Projectgroep zijn niet (voldoende) beschikbaar	Andere urgente werkzaamheden vragen de aandacht. Bijv.: een calamiteit	Planning komt in gevaar; kwaliteit wordt niet gehaald → reputatieschade	Klein	Afspraken met leidinggevenden om mensen vrij te maken. Projectleider ziet daarop toe. <i>Escalatie via procesmanager en eventueel secretaris-directeur</i>
Onduidelijkheid bij de kiezer over de stemoproepen	Twee verkiezingen op één dag/beperking op stemmen in een willekeurig stemlokaal binnen de gemeente	Stem wordt niet of niet juist uitgebracht Gevolg is ongeldige stemmen en lage opkomst	Middel	Duidelijke afspraken met gemeenten en goede communicatie naar burgers toe.
Fouten in bestand van Noordelijk Belastingkantoor voor gemeenten	Menselijke fout	Fouten in het kiezersbestand Geen vertrouwen bij burger dat de verkiezingen rechtmatig verlopen	Hoog	Extra controle op aan te leveren gegevens in procedure opnemen.
Voortijdig uitlekken verkiezingsuitslag De periode tussen de dag van de stemming (woensdag 20 maart 2019 en de dag van de vaststelling van de uitslag door het hoofdstembureau (maandag 25 maart 2019) is aanmerkelijk langer dan bij andere verkiezingen (vijf i.p.v. twee dagen) Gemeenten hebben daardoor donderdag, vrijdag en zo nodig het weekend (22-24 maart 2019) om hun werkzaamheden uit te voeren.	De burgemeester brengt de processen-verbaal van de stembureaus en de opgave van de door hem vastgestelde aantallen stemmen onverwijld over naar het hoofdstembureau Tevens legt hij een afschrift van deze stukken onverwijld voor een ieder ter inzage op het gemeentehuis totdat over de toelating van de gekozenen is beslist.	Burgers en media brengen aan de hand van de afschriften van de processen-verbaal van de stembureaus voorlopige uitslagen naar buiten die geen officiële status hebben Gevolgen: - Verwarring bij burger over de verkiezingsuitslag - Geen vertrouwen bij burger dat de verkiezingen rechtmatig verlopen	Middel	Duidelijke afspraken met gemeenten en goede communicatie naar burgers toe.
Onvoldoende tijd om formaliteiten rondom toelating gekozenen grondig te doorlopen.	Krappe planning tussen bekendmaking uitslag en installatie bestuur.	Toelating en beëdiging gekozenen is niet tijdig klaar	Middel	Draaiboek maken voor dit deel van het project. Dit goed communiceren.

De verkiezingen worden georganiseerd door de gemeenten. Goed contact, duidelijke afspraken en goede communicatie met de gemeenten zijn daarom cruciaal.

3.2 Gemeenten

Om de gemeenten zoveel mogelijk uniform te informeren wordt een informatiebijeenkomst georganiseerd door het waterschap. Het onderwerp Verkiezingen wordt geagendeerd voor het bestuurlijk overleg met de inliggende gemeenten. Aandachtspunten daarbij zijn de beperking op het stemmen in een willekeurig stembureau voor de waterschapsverkiezingen¹, tijdige stemverwerking en inzet van voldoende menskracht. De verdere uitwerking hiervan zal plaatsvinden in samenspraak met de portefeuillehouder.

3.3 Provincie

De provincie is verantwoordelijk voor een actueel 'Reglement voor het Waterschap Noorderzijvest'. Het huidige reglement dateert van 2017. Op dit moment is niet voorzien in een aanpassing van het reglement voor de verkiezingen in 2019.

Omdat de waterschapsverkiezingen tegelijkertijd plaatsvinden met de verkiezingen voor de leden van Provinciale Staten zal gedurende de looptijd van het project contact worden gelegd met de provincies ten behoeve van mogelijke samenwerking in dit project.

¹ Dit speelt bij gemeenten waar meerdere waterschappen inliggend zijn. Het college van burgemeester en wethouders kan een besluit nemen op basis van art J5 Kieswet om binnen de betreffende gemeente stemmen in een willekeurig stembureau voor alle inliggende waterschappen mogelijk te maken.

4. JURIDISCHE ASPECTEN

4.1 Algemeen

Op 1 juli 2014 is de Wet aanpassing waterschapsverkiezingen in werking getreden. Deze wet regelt de rechtstreekse verkiezing van de vertegenwoordigers van de categorie ingezetenen. De waterschapsverkiezingen voor de categorie ingezetenen vallen nu onder de Kieswet. De verkiezingen van 2019 zijn de tweede keer waterschapsverkiezingen nieuwe stijl.

Op dit moment (juli 2018) is het Wetsvoorstel aanpassing procedure vaststelling verkiezingsuitslag, consultatieversie d.d. 31 januari 2018, nog aanhangig. Na consultatie is het wetsvoorstel nog niet ingediend bij de Tweede Kamer. Op het moment dat dit wetsvoorstel aangenomen wordt en in werking treedt wijzigt onder meer de procedure vaststelling verkiezingsuitslag. Meer hierover in paragraaf 4.2.

4.2 Consequenties aanpassing Kieswet voor de waterschapsverkiezingen

Het Wetsvoorstel aanpassing procedure vaststelling verkiezingsuitslag voorziet in een aantal wijzigingen in de Kieswet met betrekking tot de procedure tot vaststelling van de verkiezingsuitslag en een aantal kleinere wijzigingen in de Kieswet (kandidaten geen lid van stembureau, gemeentelijk stembureau of centraal stembureau, overlegging van een gewaarmerkt, recent uittreksel uit handelsregister bij registratie van een aanduiding, meer tijd voor centraal stembureau om na te gaan of geconstateerde verzuimen zijn hersteld, geen verplichte inlevering stempas bij verzoek om kiezerspas en verlenging van de termijn voor registratie van een aanduiding voor Eerste Kamerverkiezingen)

In de algemene toelichting bij het conceptwetsvoorstel wordt opgemerkt dat er naar gestreefd wordt om de nieuwe procedure voor de vaststelling van de verkiezingsuitslag in te voeren voor de gecombineerde Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen in maart 2019. Het is de vraag of dit ook het geval zal zijn. Op moment van schrijven (augustus 2018) gaat de Unie er van uit dat de Kieswet niet aangepast gaat worden voor de verkiezingen van 2019.

4.3 Geborgde zetels

Ter behartiging van de agrarische belangen, bedrijfsbelangen en de natuurbelangen kent het algemeen bestuur de zogenaamde geborgde zetels. De geborgde zetels bestaan voor de categorieën ongebouwd, bedrijfsgebouwd en natuur. De vertegenwoordigers van ongebouwd worden aangewezen door de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO-Noord) en de vertegenwoordigers van bedrijfsgebouwd door de Kamer van Koophandel (in samenspraak met VNO/NCW). De zetel voor natuurterreinen worden ingevuld door de nieuwe Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE). Elk van deze organisaties heeft een eigen regeling en procedure voor het benoemen van kandidaten. Benoeming van de geborgde zetels vindt plaats onder het bestaande artikel 14 van de Waterschapswet. Het algemeen bestuur van waterschap Noorderzijlvest bestaat op basis van het 'Reglement voor het waterschap Noorderzijlvest' uit totaal 23 leden. Hiervan vertegenwoordigen 16 leden de ingezetenen en 7 leden (wettelijk minimum aantal) de categorieën ongebouwd, natuurterreinen en bedrijven (de geborgde zetels).

5. COMMUNICATIE

In maart 2019 vinden verkiezingen voor een nieuw waterschapsbestuur plaats. Door dit stemrecht hebben inwoners invloed op wat er binnen ons waterschap gebeurt. We willen laten zien dat de stem van de kiezer ertoe doet en zetten actief in op de communicatie met inwoners, bedrijven, overheden, politieke partijen/kandidaten en medewerkers.

Situatieschets

Bestuurders die nu gekozen worden, bepalen de koers en het beleid voor de komende jaren. We kiezen daarom voor een actieve, positieve campagne waarin nut en noodzaak van het waterschapswerk, het belang van de verkiezingen en de eigen campagnes van politieke partijen / kandidaten onder de aandacht brengen. We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners van ons beheergebied weten dat er verkiezingen zijn en wàt er te kiezen valt. De communicatie daarvoor is verdeeld in drie fases: voor, tijdens en na de verkiezingen.

Lessons learned

De vorige waterschapsverkiezingen vonden plaats in 2015. Het project en de verschillende onderdelen zijn uitgebreid geëvalueerd. De conclusies die dat opleverde, zijn nu aanbevelingen en input voor de communicatie voor de komende verkiezingen in 2019.

Hieronder staan de belangrijkste aanbevelingen opgesomd:

- Zoek zoveel mogelijk de samenwerking met andere overheden en versterk elkaar daar waar mogelijk;
- Maak gebruik van een landelijke campagne;
- Voer de aandacht voor de verkiezingen verder op; daag daarbij de belangengroeperingen uit hun eigen campagnes te voeren.

Doel van de communicatie

Een rechtmatige benoeming van een nieuw algemeen bestuur is de doelstelling van de komende verkiezingen. Om dat te realiseren zijn goed (in formeel opzicht foutloos) georganiseerde verkiezingen noodzakelijk.

Communicatie ondersteunt hierin door:

1) Het realiseren van een zo hoog mogelijke opkomst op de verkiezingsdag (A, B, C)

Het opkomstpercentage lag bij de vorige verkiezingen op 49,6%. We streven ernaar om bij deze verkiezingen minimaal datzelfde percentage weer te bereiken, maar bij voorkeur hoger.

2) Het faciliteren van alle politieke partijen/kandidaten rondom de verkiezingen (D, E)

Politieke partijen/kandidaten zijn verantwoordelijk voor het promoten van hun eigen standpunten. We houden politieke partijen/kandidaten nauwgezet op de hoogte van de vorderingen en gebeurtenissen rondom alle ontwikkelingen over de verkiezingen en faciliteren hen in het vormgeven van de eigen campagne. Dat kan bijvoorbeeld door het geven van een workshop 'social mediagebruik', het mogelijk maken van een verkiezingsmarkt door het zorgen voor ruimte, kraampjes, etc. of het beschikbaar stellen van aparte ruimte op de website van noorderzijlvest.nl.

Subdoelen

Om het helder en overzichtelijk te houden, worden bovenstaande doelen opgesplitst in de onderstaande subdoelen:

- A. De kiezer weet dat er verkiezingen zijn voor provincie en waterschap;
- B. De kiezer kent de taken van het waterschap;
- C. De kiezer weet wat er te kiezen valt (democratische legitimatie – stemintentie maximaliseren);
- D. De politieke partijen / kandidaten worden ondersteund om zodoende kenbaar te maken welke keuzes ze maken in de directe leefomgeving van onze ingelanden;
- E. Belanghebbenden en betrokkenen weten dat er verkiezingen zijn en hoe zij – ook in formeel juridisch opzicht – bestuurlijk actief kunnen worden;

Strategie

Noorderzijvest hecht grote waarde aan de verkiezingen. Ons werk moet gebeuren, dat is grondwettelijk geregeld. De manier waarop is echter politiek en lokaal te kleuren door keuzes die ons bestuur maakt. Keuzes waarop inwoners van ons beheergebied invloed hebben door te kiezen voor een volksvertegenwoordiging passend bij hun eigen overtuigingen. We vinden het dan ook belangrijk dat (de communicatie over) de verkiezingen aansluit bij de belevingswereld van onze inwoners. Om te laten zien dat water van ons allemaal is en er keuzes te maken zijn: van ecologisch tot aan economisch beheer en van een smalle naar een brede taakopvatting. We stellen veel in het werk om onze inwoners naar de stembus te trekken. We maken communicatie lokaal en herkenbaar, zijn fysiek aanwezig in de regio (aanhaken bij bestaande evenementen en themadagen/weken) en communiceren vanaf oktober 2018 pro-actief over de verkiezingen. Vanaf januari 2019 start een intensieve opkomst verhogende campagne. Om de communicatie extra kracht bij te zetten, slaan we de handen ineen met de andere overheden om zo de koppelkansen met de Provinciale Staten- verkiezingen te benutten. Zo streven we niet alleen naar een hoge opkomst, maar gelijktijdig ook naar meer bewustzijn en draagvlak voor het werk van het waterschap.

Landelijke en regionale campagne

De manier waarop we dat willen bereiken, is: 'landelijk gefaciliteerd, regionaal geladen'.

Nationale campagne;

Vanuit de Unie van Waterschappen wordt er, in co-creatie tussen alle 21 waterschappen, een nationale campagne ontwikkeld en gelanceerd. Hieronder vallen onder meer een gezamenlijk gedragen communicatie-concept/boodschap, een communicatietoolkit en een stemwijzer. Hierdoor creëren alle waterschappen samen één duidelijk en herkenbaar helder beeld + boodschap naar de omgeving toe. Noorderzijvest neemt deel in het kernteam dat deze campagne ontwikkelt. De landelijke campagne fungeert als een kapstok en biedt uitstekende handvatten voor de eigen, lokale campagne. We maken dan ook zoveel mogelijk gebruik van het landelijke concept in de communicatie naar kiezers en vullen dat – voor een zo hoog mogelijke opkomst - aan met eigen, regionale boodschappen en middelen. Het mes snijdt zo aan twee kanten: communicatief wordt de boodschap sterker en we helpen elkaar als organisaties onderling om de kiezer naar de stembus te krijgen. Zo worden samenhang, duidelijkheid en eenduidigheid gewaarborgd in de communicatie.

Regionaal geladen;

Als het gaat om de communicatie die Noorderzijlvest regionaal toepast, zetten we in op 3 sporen.

- 1) we vertalen de landelijke campagne naar een regionale communicatie-concept en laden de campagne met lokale thematiek. Daarnaast vullen we aan met eigen middelen en acties;
- 2) we richten ons in onze lokale strategie, naast de kiezers, ook op politieke partijen & kandidaten. Zij zorgen immers grotendeels voor de opkomst van kiezers. We sporen hen aan hun campagnes actief te voeren;
- 3) de Provinciale Staten- verkiezingen vinden gelijktijdig plaats. We zoeken zoveel mogelijk de samenwerking met buur waterschappen (Drents Overijsselse Delta, Hunze en Aa's, Wetterskip Fryslan, Vechtstromen), provincies en gemeenten om elkaar te versterken in de communicatie. Dat creëert duidelijkheid, eenheid en gezamenlijke visie. Wel zo duidelijk voor de burger! Denk bijvoorbeeld aan een gezamenlijk opgestelde kiezersbrief of informatie over het waterschap in de stad Groningen waar zowel Hunze en Aa's als Noorderzijlvest actief is.

Stemwijzer

Naast een landelijke communicatiecampagne wordt er voor alle waterschappen ook een digitale stemhulp ontwikkeld. Via een website kan de kiezer - via het aangeven van voorkeur voor politiek gekleurde stellingen - een stemadvies krijgen. Aan deze stellingen kan waterschap Noorderzijlvest een eigen bijdrage/input leveren.

Risico's bij communicatie

We streven naar een zo hoog mogelijke opkomst bij de verkiezingen. Dat wordt bevorderd wanneer de kiezer een duidelijk beeld heeft van en over de verkiezingen en weet welke politieke keuzes er te maken zijn.

- 1) *Politieke partijen voeren hun eigen inhoudelijke, politieke campagne;*

Om te weten wat je als kiezer kan stemmen, moet je de verschillende politieke standpunten kennen. Het waterschap zorgt weliswaar voor het platform en de podia, de politieke partij is zelf verantwoordelijk voor het verspreiden van het politieke standpunt. Daarbij geldt: 'onbekend maakt onbemind'. Kiezers moeten weten dat partijen er zijn en waar ze voor staan. Voor die uitdaging staan partijen zelf aan de lat.

Daarom faciliteren we politieke partijen/kandidaten zoveel mogelijk en voeden ze zodat ze hun eigen campagne goed kunnen voeren.

- 2) *Een lage opkomst;*

Verkiezingen met een lage opkomst hebben een negatieve invloed op de beeldvorming. Gedurende de periode voorafgaand aan de verkiezingen communiceren we daarom actief

en bewust door doordachte campagnes gericht op bekendheid, bewustwording en opkomstverhoging.

3) *Het verschil tussen provincie en waterschap;*

De verkiezingen voor waterschap en Provinciale Staten zijn gelijktijdig. Maar welke overheid doet nu precies wat? Daar moeten we alert op zijn in de communicatie. Op die manier kunnen kiezers goed onderscheid maken en weten ze waarvoor ze kiezen.

Tijdens de communicatie maken we gebruik van de bekendheid en onderscheid tussen de verkiezingen van het waterschap en provincie.

4) *De verkiezingen worden door de gemeenten georganiseerd;*

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van de verkiezingen. Daar hebben wij als waterschap geen invloed op. Inzetten op goede communicatie in de onderlinge samenwerking is van essentieel belang. Dit doen we bijvoorbeeld door het organiseren van een informatieve bijeenkomst voor gemeenten.

Doelgroepen

De volgende doelgroepen zullen actief benaderd worden in de communicatie rondom de verkiezingen.

Kiezers;

Stemgerechtigde inwoners van ons beheergebied. Achttien jaar en ouder die een stempas van de gemeente hebben ontvangen. De communicatie vindt op meerdere niveaus plaats: via de landelijke campagne én via de regionale.

Partijen/kandidaten;

Noorderzijvest ondersteunt de partijen bij hun campagne op een actieve manier: we informeren nauwgezet, bieden diverse podia en faciliteren mogelijkheden voor het creëren van hun eigen campagne. Uiteindelijk moeten partijen/kandidaten met hun campagne de kiezers inhoudelijk weten te motiveren om te gaan stemmen.

Gemeenten/provincies;

De gemeente organiseert de verkiezingen. We gaan met hen in gesprek om de organisatie goed laten te verlopen. Ook is de samenwerking met de provincies van essentieel belang, omdat zij op dezelfde dag verkiezingen hebben. Hier wordt eveneens actief op ingezet.

Waterschappen;

Voor de kiezer is de scheiding in beheergebieden misschien niet altijd even duidelijk. Denk aan de stad Groningen bijvoorbeeld die zowel door waterschap Hunze en Aa's wordt beheerd, als door ons. Samen optrekken in de communicatie is van groot belang voor het welslagen van een effectieve communicatie in onze provincie.

Medewerkers van Noorderzijvest;

We maken van de medewerkers ambassadeurs. Zowel zakelijk, als privé hebben deze mensen een netwerk waar we nuttig gebruik van kunnen maken en zo de kracht van onze boodschap vergroten. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door een standaard dia over de verkiezingen in een powerpointpresentatie aan te bieden die medewerkers bij hun eigen presentatie kunnen

gebruiken of door het aanbieden van een automatische handtekening onder alle uitgaande e-mails van de medewerkers.

Boodschappen

Landelijk is een communicatieconcept bedacht dat we goed kunnen laden met onderwerpen en thema's die goed aansluiten bij de lokale bevolking. Denk bijvoorbeeld aan communicatie over de klimaatveranderingen, over veilige en sterke dijken en het schoonmaken van water. In de boodschappen spelen we in op de belevingswereld van kiezers en op de band die mensen met water hebben. Dat kan zijn door foto's te gebruiken van het meertje waarin de kiezer altijd zwemt of het water dat agrariërs gebruiken voor beregening van hun land. Door de waterliefhebber in mensen aan te spreken, wordt hun interesse gewekt. Dat kan ook door een bekende Nederlander – die uit deze regio komt – te vragen een ambassadeurrol te vervullen. Vanuit die band en relatie met water vertellen we de kiezers over het waterwerk. Daar waar mogelijk aanhakend op de actualiteit, op een positieve manier en met een frisse toon. De hoofdboodschap ziet er vaak als volgt uit:

“hallo [naam doelgroep], we mogen weer!”

+

toelichtend verhaal over de waterschapsthema's die bij Noorderzijlvest van toepassing zijn

Fases

Goed georganiseerde verkiezingen verlopen in fases. Tijdens iedere fase gebruiken we passende communicatieboodschappen die ondersteunend zijn aan het doel van die periode. Zo ontstaat een zorgvuldig opgebouwde communicatielijndie het project steunt en een duidelijke opbouw en opmaat vormt voor de uiteindelijke verkiezingen en de verkiezingscampagne.

Fase	Kernboodschap	Doel
Vorbereiding	Bewustwording van de aankomende verkiezingen	A,B,E
Registratie	Gericht op het juist informeren over de feitelijke gang van zaken	A,D,E
Kandidaatstelling		A,D,E
Start lokale campagne	Vergroten naamsbekendheid en bewustwording van de verkiezingen	A,B,C,D,E
Verkiezingsdag + vaststelling uitslag	Informerend over de uitslag verkiezingen + samenstelling nieuw AB/DB	A,B,C,D,E
Installatie + 1 ^e periode nieuw bestuur	Hoe ziet het begin van een algemeen bestuur eruit?	A,B,C,D,E
Afronding	Kiezers informeren en bedanken over gekozen bestuur	A,B

Vervolg

De communicatie richting de hier benoemde doelgroepen wordt verder uitgewerkt in een communicatieplan met tijdslijn, middelen en acties. In september 2018 presenteren we het plan van aanpak voor de verkiezingen in een informatieve algemeen bestuursvergadering. De communicatie maakt hier onderdeel van uit.

6. PROJECTORGANISATIE

De projectorganisatie bestaat uit drie componenten: landelijk, regionaal en per waterschap.

6.1 Landelijk

Vanuit de Unie van Waterschappen is een projectorganisatie opgezet om de landelijke communicatiecampagne (mogelijk gezamenlijk met de provincies) en de afstemming met de gemeenten via de VNG uit te voeren. Daarnaast is er een klankbordgroep van de projectleiders van de individuele waterschappen en drie expertgroepen:

- Expertgroep BJZ, voor de bestuurlijk-juridische vragen waarmee elk waterschap te maken krijgt;
- Expertgroep Kostenverdeling, die het onderzoek naar de extra kosten voor de gemeenten volgt;
- Expertgroep Communicatie, die betrokken is bij de communicatiestrategie en de afspraken over wat centraal en decentraal wordt gecommuniceerd.

6.2 Regionaal

Regionaal is er afstemming met de projectleiders en communicatieadviseurs van de waterschappen Hunze en Aa's, Vechtstromen, Drents Overijsselse Delta en Wetterskip Fryslân. Hierbij wordt vooral gekeken naar acties die regionaal gezamenlijk kunnen worden opgepakt o.a.: op het gebied van communicatie, gegevensaanlevering aan gemeenten, contact leggen met gemeenten en provincie.

6.3 Noorderzijlvest

De portefeuillehouder van het project is de dijkgraaf, tevens voorzitter hoofdstembureau, de heer L.P. Middel. Opdrachtgever van het project is de manager Bestuur en Relatiebeheer, de heer H. Bauman.

De opdrachtgever is eindverantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van het project. Voor de projectorganisatie bij het waterschap Noorderzijlvest wordt een hoofdstembureau en een projectgroep ingesteld.

6.3.1 Hoofdstembureau

Voor de waterschapsverkiezingen is sprake van één kieskring.

Het hoofdstembureau bestaat uit vijf leden: de voorzitter, een plv. voorzitter, een secretaris, een plv. secretaris en een lid. Daarnaast worden drie plaatsvervangende leden benoemd. Voorzitter is de voorzitter van het waterschap. De plaatsvervangend voorzitter en de overige leden worden benoemd en ontslagen door het dagelijks bestuur. De benoeming geldt voor vier kalenderjaren. Een voorstel hiertoe wordt voorgelegd aan het dagelijks bestuur in augustus 2018. Voor de waterschapsverkiezingen treedt het hoofdstembureau ook op als centraal stembureau.

Het hoofdstembureau c.q. centraal stembureau zorgt voor:

- de terinzagelegging van de ingediende kandidatenlijsten;
- aanlevering van de handtekening van de voorzitter van het hoofdstembureau t.b.v. de achterzijde van de stembiljetten;
- de vaststelling van de stemtotalen binnen de kieskring;

- de registratie van (politieke) groeperingen die deel willen nemen aan de waterschapsverkiezingen;
- de kandidaatstelling;
- de vaststelling van de verkiezingsuitslag.

6.3.2. Projectgroep

De projectgroep bestaat uit zes vaste leden en een aantal leden op afroep.

De projectgroep bij Noorderzijlvest bestaat uit:

1. Opdrachtgever: dhr. H. Bauman, manager BRB
2. Projectleider: mw. K. Vlieg, bestuursondersteuner
3. Projectsecretaris: mw. M. de Vroome, secretaresse
4. Projectlid communicatie: dhr. S. van der Wal, communicatieadviseur
5. Projectlid BJZ: mw. R. A. van Leeuwen, beleidsmedewerker/ jurist

Aan de projectgroep kunnen medewerkers op afroep worden toegevoegd voor ondersteuning op het gebied van I&A en het aanleveren van bestanden (Noordelijk Belastingkantoor).

De projectleider bewaakt de voortgang van het project en is aanspreekpunt voor de opdrachtgever en portefeuillehouder ten behoeve van de dagelijkse gang van zaken. De projectsecretaris is verantwoordelijk voor de organisatie van bijeenkomsten en zorgt voor secretariële en administratieve ondersteuning voor de projectgroep.

De projectgroep leden zijn verantwoordelijk voor de gezamenlijke verdeling van de werkzaamheden, het tijdig uitvoeren van acties en de interne informatie van de organisatie. Ook het opstellen en uitwerken van voorstellen voor bestuur en het zorgen van draagvlak valt binnen de taken van de projectgroep. Tijdens het projectgroep overleg worden de voortgang van (on)geplande werkzaamheden en eventuele knelpunten besproken.

7. PLANNING

De planning start op 1 april 2018 en loopt door tot en met 30 juni 2019. Binnen deze periode liggen zes fasen.

Fase 1 – Voorbereiding <i>februari 2018 tot en met september 2018</i>	
Nr	Acties
01	Vaststellen Plan van aanpak
02	Projectorganisatie inrichten en starten
03	Ontwikkelen communicatiecampagne
04	Informerer dagelijks en algemeen bestuur
05	Informerer regionale belangengroepen
06	Instellen hoofdstembureau
07	Start uitvoeren communicatiecampagne
Fase 2 – Registratie <i>juli 2018 tot en met december 2018</i>	
Nr	Acties
01	Registratie belangengroepen (uiterlijk 24 december 2018)
02	Zittingen hoofdstembureau
03	Informerer regionale belangengroepen (op basis van aanvraag een informatieavond organiseren)
04	Bekendmakingen en terinzagelegging lijst belangengroepen
05	Bekendmaken aan bestuur het definitieve overzicht registratie belangengroepen
06	Controle en autorisatie kiezersbestand
07	Uitvoeren communicatiecampagne
08	Instructiebijeenkomst ondersteunende software verkiezingen (OSV)
Fase 3 – Kandidaatstelling <i>4 februari 2019</i>	
Nr	Acties
01	Kandidaatstelling (4 februari 2019)
02	Bekendmakingen en terinzagelegging kandidaatstelling
03	Bekendmaken aan bestuur overzicht kandidaten geborgde zetels
04	Opstellen draaiboek benoeming leden algemene bestuur
05	Zittingen hoofdstembureau
06	Uitvoeren communicatiecampagne
Fase 4 – Verkiezingsdag en vaststellen uitslag <i>20 maart 2019 t/m 23 maart 2019</i>	
Nr	Acties
01	Eventueel helpen op stembureaus
02	Vaststellen uitslag door centraal stembureau <i>(officiële uitslag wordt op maandag 25 maart 2019 vastgesteld)</i>
03	Fysiek transport processen-verbaal naar waterschap
04	Inrichten atrium voor verkiezingsuitslag
05	Foto's maken nieuwe bestuursleden (groepsfoto en individueel)
Fase 5 – Nieuw bestuur <i>maart 2019 t/m mei 2019</i>	
Nr	Acties
01	Toezenen benoemingsbrieven
02	Aanvaarden benoeming door gekozenen
03	Onderzoek geloofsbriefen tijdens laatste vergadering huidig algemeen bestuur
04	Beëdiging leden algemeen bestuur tijdens eerste vergadering nieuw bestuur
05	Draaiboek inwerkprogramma algemeen bestuur
Fase 6 – Evaluatie <i>maart 2018 t/m juni 2019</i>	
Nr	Acties
01	Evaluatie van het project
02	Opleveren evaluatieverslag
03	Aanleveren evaluatieverslag aan dagelijks bestuur

8. FINANCIËN

Begroting Verkiezingen 2019	Bedrag
Communicatie landelijk 1/21 van ± € 790.000 (afdracht via contributie aan de UvW)	€ 38.000,00
Betaling aan gemeenten (tbv gemeentefonds) 12 miljoen voor 21 waterschappen *)	€ 570.000,00
Regionale communicatie	€ 100.000,00
Interne kosten	€ 15.000,00
Totaal	€ 723.000,00

In de AB-vergadering van 19 september 2018 zal een voorbereidingskrediet van € 30.000 worden gevraagd. Dit is voor de kosten die in 2018 gemaakt zullen worden ten behoeve van het project. De rest van de begroting € 723.000,00 zal worden opgenomen in het jaarplan 2019.

*) Op basis van de huidige informatie van de Unie van Waterschappen zullen de 21 waterschappen 12 miljoen afdragen aan het gemeentefonds. Er is echter nog geen besluit genomen over de verdeelsleutel. Mogelijk kan het bedrag van € 570.000,00 hierdoor lager uitvallen.

9. BIJLAGE

1. Draaiboek waterschapsverkiezingen 2019 *Werkgroep Bestuurlijk-Juridische Zaken*